

● ΟΙ ΕΠΙΤΥΧΗΜΕΝΟΙ

ΜΙΡΑΝΤΑ ΞΑΦΑ

Πρόεδρος ΔΣ
ΜΙΧΑΗΛΗΣ ΑΝΔΡΟΥΛΙΔΑΚΗΣ

Εκδότης
ΝΙΚΟΣ ΦΕΛΕΚΗΣ

(symbol)

22.01.2000

Διευθυντής
ΣΤΑΘΗΣ ΤΣΑΓΚΑΡΟΥΣΙΑΝΟΣ

Η ΜΕΓΑΛΗ ΚΥΡΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Είναι η γυναίκα που πρώτη υποστήριξε (και προφήτευσε) την υπερτίμηση της δραχμής. Η διαβόητη Griega του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου. Η πρώην οικονομική σύμβουλος του Κωνσταντίνου Μητσοτάκη. Μια κυρία που μιλά με σταθερή φωνή στην **Κατερίνα Ι. Ανέστη** για τη λαμπρή καριέρα της.

ΣΥΣΣΩΜΟ ΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ επιτελείο έσπευδε το Νοέμβριο να διαψεύσει τα σενάρια περί ανατίμησης της κεντρικής ισοτιμίας της δραχμής, που μόλις άρχισαν να κυκλοφορούν. Κόντρα σε αυτές τις διαβεβαιώσεις, μια ήρεμη και σταθερή γυναίκα έφωνή επέμενε πως η αναπροσαρμογή είναι αναπόφευκτη. Η Μιράντα Ξαφά επιβεβαιώθηκε, όχι μόνο ως προς την ανατίμηση, αλλά σε μεγάλο βαθμό και ως προς το ποσοστό της αναπροσαρμογής. Και επειδή ελάχιστοι προφήτες υπάρχουν πλέον στο οικονομικό σκηνικό, η γνωστή αναλύτρια σπρήχθηκε όχι στο έντοστικο, αλλά στις γνώσεις και στις πολύτιμες εμπειρίες της. Μιράντα Ξαφά la Griega. Έτσι την αποκαλούν οι οικονομικοί και κυβερνητικοί αξιωματούχοι των χωρών της Λατινικής Αμερικής. Μιλούν με θαυμασμό για «την Ελληνίδα», τη νεαρή γυναίκα που περιόδευσε τη νότια Αμερική στη δεκαετία του '80 ως εκπρόσωπος του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, βοηθώντας στην... ίαση των υπό κατάρρευση τοπικών οικονομιών. Την Ελληνίδα που εργάστηκε επί δέκα χρόνια για το ΔΝΤ, δίδαξε στο Πανεπιστήμιο του Princeton, έγινε οικονομικός σύμβουλος του -τότε πρωθυπουργού- Κωνσταντίνου Μητσοτάκη. Σήμερα, σύμβουλος πλέον του διεθνούς οίκου Salomon Smith Barney, ζει ανάμεσα σε Λονδίνο και Αθήνα, ανάμεσα στην οικονομία αλλά και την πολιτική, και δη στο κόμμα των Φιλελευθέρων του Στέφανου Μάνου, του ανθρώπου

για χάρη του οποίου και μόνο αποφάσισε να βουτίξει και στα θολά (;) νερά της πολιτικής. Και έχει ενδιαφέρον τεράστιο να παρατηρήσει κανείς την πορεία της στην αρένα της πολιτικής, καθώς τα κύρια χαρακτηριστικά της Μιράντας Ξαφά δεν συνάδουν με το προφίλ του νεοέλληνα πολιτικού.

Ήρεμη, σχεδόν γαλήνια, με φωνή σταθερή και συνάμα απαλή, σχεδόν στοργική. Φράσεις μεστές, λέξεις ευθύβολες, περνάει το μήνυμά της αμέσως, ακόμη και όταν προς στιγμή ταλαντεύεται ανάμεσα στην αγγλική και την ελληνική έκφραση κάποιου όρου, κυρίως επιστημονικού. Το σημαντικότερο είναι πως η Μιράντα Ξαφά είναι μια γυναίκα απολύτως πιστή. Πιστή στην επιστήμη της, πιστή και στους ανθρώπους, εκτιμά αφάνταστα τον Στέφανο Μάνο, το όνομα του οποίου μπλεκόταν συχνά στη συζήτησή μας. Δευτέρα μεσημέρι, παγετός έξω, λίγο πριν από τη βροχή στο Κολωνάκι, ένα στενό πάνω από την περιέργως ήρεμη Βασιλίσσης Σοφίας, με ένα μπουκέτο ανεμώνες και ένα φλιτζάνι ζεστό καφέ.

Πώς ξεκίνησαν όλα: Μαθήτρια Λυκείου, πέφτει στα χέρια της το βιβλίο ενός μεγάλου οικονομολόγου της εποχής, ο οποίος φέτος κέρδισε το Νόμπελ Οικονομικών. Πρόκειται για το βιβλίο *Man and Economics* του Ρόμπερτ Μαντέλ. «Το βρήκα συναρπαστικό! Συνδύαζε θέματα καθαρά τεχνικά με ζητήματα της καθημερινής ζωής, χρησιμοποιούσε σύνθετους κανόνες των οικονομικών» ▶

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ
ΣΠΥΡΟΣ ΣΤΑΒΕΡΗΣ



Ευθιπνής και μόνη

Μπορείς να διακρίνεις τα πάντα για το χαρακτήρα της κυρίας Σαφά στον τρόπο που παζάρει στα αθηναϊκά διαμερίσματα της.



για να αναλύσει απλά θέματα, όπως τα ψώνια της νοικοκυράς. Είχε την ικανότητα να μεταφέρει σύνθετες έννοιες με απλά λόγια. Αυτό το πάντρεμα της επιστήμης με τα καθημερινά προβλήματα το βρήκα πολύ γοητευτικό. Ήταν ο Μαντέλ που με ενέπνευσε». Σήμερα, περίπου είκοσι χρόνια αργότερα, η Μιράντα Ζαφά έχει κρατήσει το αντίτυπο του βιβλίου, το οποίο όμως φιλοξενεί μια θερμή αφιέρωση του νομπελίστα, τον οποίο γνώρισε στην Ουάσιγκτον και έγινε αγαπημένη φίλη του. Η γοητεία των οικονομικών ενέπνευσε τη Μιράντα Ζαφά, που δεν υπέκυψε στον εύκολο πειρασμό της οικογενειακής επιχείρησης του πατέρα της, ο οποίος είχε εταιρεία εισαγωγών και αντιπροσωπειών.

Εκτός Ελλάδος: Με το απολυτήριο Λυκείου σπουδάζει στο Deree οικονομικά και στη συνέχεια φεύγει για το Πανεπιστήμιο της Πενσυλβάνια, όπου έκανε το 1975 το μάστερ της και αργότερα το διδακτορικό της, που αφορούσε ένα οικονομικό πρότυπο του διεθνούς εμπορίου που μετρούσε τι κέρδισε και τι έχασε η Ελλάδα από τη σύνδεσή της με την Ευρωπαϊκή Κοινότητα. Η τύχη άρχισε την ίδια εποχή να παίζει ενδιαφέροντα παιχνίδια. «Τα καλοκαίρια εργαζόμουν στο πανεπιστήμιο διδάσκοντας ή βοηθώντας σε έρευνες καθηγητών. Το τελευταίο καλοκαίρι ανακοινώθηκε ότι εκπρόσωπος του ΔΝΤ θα κάνει interviews για προσλήψεις. Εκδίλωσα ενδιαφέρον, αλλά μου είπαν ότι οι θέσεις είχαν καλυφθεί. Εγώ το ξέχασα, ώσπου μου τηλεφώνησαν πως δημιουργήθηκε μία κενή θέση, πέρασα από συνέντευξη και έγινα δεκτή στο ΔΝΤ. Έτσι, το καλοκαίρι του '79 βρέθηκα στην Ουάσιγκτον, στο τμήμα Ερευνών του οργανισμού». Οι ιθύνοντες ζήτησαν σε λιγότερους από το 3% των σπουδαστών να εργασθούν μόνιμα στο ΔΝΤ. Ανάμεσά τους ήταν και η Μιράντα Ζαφά. Παρ' όλα αυτά, αποφάσισε να τελειώσει τη διατριβή της και στη συνέχεια επέστρεψε και πάλι στην Ουάσιγκτον, καθώς το ΔΝΤ αποφάσισε να κρατήσει τη θέση για την Ελληνίδα, προσφέροντάς της μάλιστα το desk της Γαλλίας. «Και πάλι η τύχη έπαιξε τα παιχνίδια της, καθώς ο υπεύθυνος του desk έφυγε ξαφνικά, εγώ μιλούσα γαλ-

λικά και είχα γνώση των ευρωπαϊκών πραγμάτων, και έτσι βρέθηκα σε αυτήν τη θέση».

Το ΔΝΤ επενδύει «στην Ελληνίδα» και την τοποθετεί στο τμήμα Policy Development and Review. «Ήταν στα μέσα της δεκαετίας του '80 και το καζάνι που έβραζε στον κόσμο ήταν η Λατινική Αμερική. Έτσι έμαθα ισπανικά και ασχολήθηκα με την περιοχή. Γύρισα ολόκληρη τη Λατινική Αμερική. Είχε τεράστιο ενδιαφέρον, καθώς ήταν η εποχή της κρίσης των χρεών και όλες οι χώρες είχαν κηρύξει στάση πληρωμών. Επρόκειτο για μια σημαντική δοκιμασία για το ΔΝΤ στις σχέσεις του με τους πισωτέες». Η παρουσία μιας γυναίκας, και δη Ελληνίδας, οπωσδήποτε ξάφνιαζε τους οικονομικούς επιτελείς στις χώρες της Λατινικής Αμερικής. «Ήμουν γνωστή εκεί ως La Griega. Πιστεύω ότι τελικά έπαιξε θετικό ρόλο το γεγονός ότι ήμουν γυναίκα, καθώς τα κλιμάκια του ΔΝΤ ήταν ανδροκρατούμενα. Είχαμε πολύ καλές σχέσεις με τους περισσότερους, εκτός από το Περού, που τότε ήταν προβληματικό».

Ο ρόλος του Κωνσταντίνου Μπιστοτάκη: «Στα μέσα του 1991, επιστρέφω στην Αθήνα, έπειτα από πρόταση του τότε πρωθυπουργού Κωνσταντίνου Μπιστοτάκη για να αναλάβω οικονομικός του σύμβουλος. Πήρα άδεια από το ΔΝΤ έως τα μέσα του 1993 και μάλιστα ζήτησα να ανανεωθεί για έναν ακόμη χρόνο, και μόλις την πήρα, έπεσε η κυβέρνηση και απολυθήκαμε όλοι!» Η Μιράντα Ζαφά επιστρέφει, λοιπόν, στην Ελλάδα και αναλαμβάνει διευθύντρια του οικονομικού γραφείου του πρωθυπουργού. Το στρατηγείο της στήνεται στην οδό Ηροδότου. «Έπεσα με τα μούτρα στη δουλειά. Ήταν μια δύσκολη εποχή, διότι δεν μπορούσα να αντιληφθώ γιατί πράγματα που για μένα ήταν αυτονόητα έβρισκαν δύσκολα απίχηση στην Ελλάδα». Οι προτάσεις της δέχθηκαν πολλές επιθέσεις, καθώς αρκετοί αντιδρούσαν κυρίως στις ιδιωτικοποιήσεις που πρότεινε. «Δεν με εξέπληξαν οι επιθέσεις, διότι γνώριζα το ποιόν σημαντικής μερίδας του Τύπου και τα συμφέροντα που βρίσκονταν από πίσω. Δεν έμεινα όμως αδιάφορη, αν και με προβλημάτιζε το γεγονός ότι χάθηκε πολύτιμος χρόνος για την ελληνική οικονομία».

Ο ρόλος του Στέφανου Μάνου: Η Μιράντα Ζαφά θεωρεί καθοριστική για τη συμβολή της στη θέση της διευθύντριας του πρωθυπουργικού οικονομικού γραφείου την τοποθέτηση του Στέφανου Μάνου στο υπουργείο Εθνικής Οικονομίας. «Είναι χαρακτηριστικό ότι ενώ πρότεινα να

66

Έχω δηλώσει ότι δεν πρόκειται να αφήσω τους Φιλελεύθερους όσο ηγείται ο κύριος Μάνος. Αν μπορούμε να συμφωνήσουμε όμως με κάποιο κόμμα σε ορισμένες θέσεις, είμαστε ανοιχτοί σε συνεργασίες και προεκλογικά.

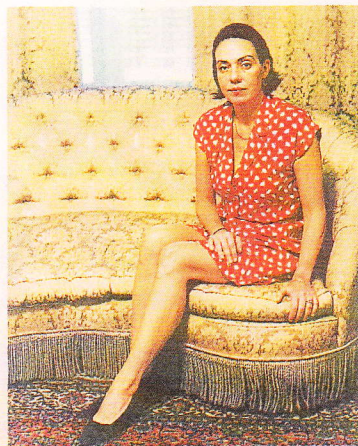
99

έρθει στην Ελλάδα το ΔΝΤ για να μας συμβουλευτεί, μου έλεγαν όλοι να το ξεχάσω, διότι ακούγεται πολύ τριτοκοσμικό το ΔΝΤ. Με το πού ανέλαβε ο Μάνος, την επόμενη μέρα στείλαμε τις σχετικές επιστολές στον οργανισμό και σε δύο εβδομάδες είχε φθάσει κλιμάκιο στην Ελλάδα. Μου έκαναν εντύπωση πόσο γρήγορα μπορούσε να συλλάβει τα θέματα, η διορατικότητά του, αλλά και το γεγονός ότι δεν υπολόγιζε το πολιτικό κόστος. Ο Μάνος μπορεί να δει καθαρά τα πράγματα, να τα ταξινομεί, ενώ έχει το management ability για να τα εφαρμόσει...» Ήταν η εποχή που «όλοι απέφευγαν τη λέξη ιδιωτικοποίηση και μιλούσαν για αποκρατικοποιήσεις. Μετά ήρθε το ΠΑΣΟΚ και άρχισε να χρησιμοποιεί τη φράση μετοχοποίηση, μια λέξη που πουθενά αλλού στον κόσμο δεν χρησιμοποιείται!» Με την πτώση της κυβέρνησης Μπιστοτάκη, η Μιράντα Ζαφά βρίσκεται εκτός «εξουσίας». Δέχεται προτάσεις από τη ΝΔ για να πολιτευθεί, η ίδια όμως επέλεξε να επιστρέψει στο εξωτερικό και στην οικονομική επιστήμη. Μετακομίζει στο Λονδίνο και προσλαμβάνεται από τη Salomon Smith Barney.

Επιστροφή νούμερο 2: Ο Στέφανος Μάνος αλλάζει και πάλι τα δεδομένα της ζωής της τον περασμένο Απρίλιο, όταν ιδρύει τους Φιλελεύθερους. Η Μιράντα βρίσκεται ήδη στην Αθήνα για οικογενειακούς λόγους και δέχεται το κάλεσμα του Μάνου να ενταχθεί στο «κόμμα των ταύρων», αναλαμβάνοντας τον τομέα των οικονομικών. Το όνομα της Μιράντας Ζαφά φιγουράρει σήμερα στις εφημερίδες ως ένας από τους υποψήφιους στόχους της πανστρατιάς που κήρυξε η ΝΔ. Η ίδια δεν ακούει τις «Σειρήνες». «Έχω δηλώσει ότι δεν πρόκειται να αφήσω τους Φιλελεύθερους όσο ηγείται ο κύριος Μάνος. Αν μπορούμε να συμφωνήσουμε όμως με κάποιο κόμμα σε ορισμένες θέσεις, είμαστε ανοιχτοί σε συνεργασίες και προεκλογικά».

Εκτός πολιτικής και οικονομίας: Η Μιράντα Ζαφά δεν διαβάζει μόνο οικονομικά πονήματα. Δεν κρύβει την αγάπη της για τη συγγραφέα Άν Ριντ και δη για το βιβλίο της *Atlas Shrugged*. «Είναι και η αγαπημένη συγγραφέας του Άλαν Γκρίνσπαν, ο οποίος έχει μιλήσει επανειλημμένως γι' αυτήν».

Άλλη αδυναμία: «Διαβάζω βιβλία για το Διάστημα. Τα βρίσκω συναρπαστικά». Φυσικά επιθυμεί να είναι μεταξύ των πρώτων επιβατών του λεωφορείου που θα επισκεφθεί το Διάστημα στο μέλλον... ■





ΣΠΥΡΟΣ ΣΤΑΒΕΡΗΣ

ΜΙΡΑΝΤΑ ΕΛΦΑ

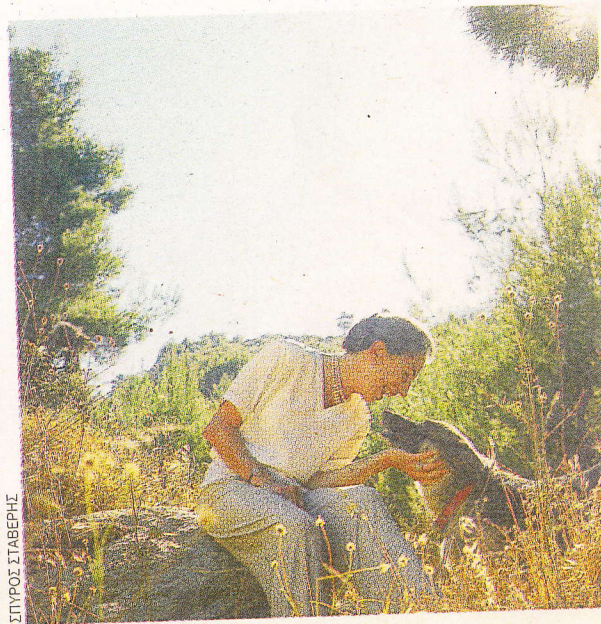
Στα οικονομικά επιτελεία της Λατινικής Αμερικής ήμουν γνωστή ως «La Griega». Τελικά, όμως, έπαιξε θετικό ρόλο το ότι ήμουν γυναίκα, καθώς τα κλιμάκια του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου ήταν ανδροκρατούμενα.



ΣΠΥΡΟΣ ΣΤΑΒΕΡΗΣ

ANNA ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ

Με τη Βάσω είχαμε κάποιες διαφωνίες, αλλά είναι ένα πολιτικό πρόσωπο που έχεις την αίσθηση ότι δεν θα σε «πουλήσει»...



ΣΠΥΡΟΣ ΣΤΑΒΕΡΗΣ

ΛΟΥΪΖΑ ΖΛΟΥΓΗ

Υπάρχει ένα σοφό γαλλικό ρητό που λέει «Le spectacle se trouve dans le spectateur» – το θέαμα βρίσκεται μέσα στο θεατή. Το πιστεύω ακράδαντα. Μπορεί να υπάρχει μπροστά σου ένα συγκλονιστικό θέαμα και να μην μπορείς να το δεις.